

Nærings- og fiskeridepartementet

Høring: NOU 10: 2023 Leve og oppleve — Reisemål for en bærekraftig fremtid

Nordmøre Interkommunalt politisk råd (IPR) består av kommunene Aure, Averøy, Gjemnes, Kristiansund, Smøla, Sunndal, Surnadal og Tingvoll og utgjør rundt 55.000 innbyggere.

Regionen kjennetegnes av aktive miljøer innen havbruk, landbruk, petroleumsvirksomhet og industri. Området er en viktig reiselivsdestinasjon for både norske og internasjonale turister. Regionen har et unikt mangfold, og er på mange måter et Norge i miniatyr, med kyst, fjell og innland. Regionen har kompetente veiledningsmiljøer med næringshager og næringsforeninger som har spisskompetanse på reiseliv og kommuner som engasjerer seg i næringslivet, herunder reiseliv. Området har lokalmatprodusenter i verdensklasse og en rekke opplevelsestilbud. På Nordmøre er reiselivet hovedsakelig organisert gjennom Visit Nordvest.

Hovedpunkter i utredningen med våre merknader

Generelle betraktninger

Det politiske rådet støtter hovedtrekkene i *NOU 10: 2023 Leve og oppleve — Reisemål for en bærekraftig fremtid*.

Det er positivt at utvalget ser ulike samfunnsområder i sammenheng og setter reiselivet inn en større sammenheng. Reiseliv er en bransje som er helt avhengig av nettverk og andre bransjer for og lykkes. Infrastruktur, øvrig næringsliv og offentlig forvaltning er viktige brikker for å utvikle reiselivet i regionen.

Næringen består av små og store aktører, men mange er fortsatt små. Nettverk og samarbeid er viktig for og lykkes, dette må det legges til rette for framover.

Utredningen tar opp komplekse problemstillinger, og det vil på en rekke områder være behov for større utredningsprosesser. Dette gjelder blant annet spørsmål om prising av fellesgoder. Det er i Norge ingen tradisjon for å ta betalt for fellesgoder, og allemannsretten står sterkt.

Det er derfor viktig at man bruker tid på å finne gode modeller i samarbeid med kommunene og reiselivet.

Det vil bli behov for å tenke nytt med tanke på kompetanse innen reisemålsutvikling og roller i gjennomføring av tiltakene. Det pekes på kommunene som viktige i gjennomføring av strategiene. Ved

valg av denne modellen må det prioriteres å sette av ressurser nok slik at kommunene kan gjennomføre oppgavene.

Reisemålsledelse

Et reisemål er et geografisk avgrenset område der flere bedrifter (overnatting, servering, opplevelser) er samlet og samarbeider. Kommunene gis en rolle i forbindelse med reisemålsledelse. Dette er positivt da kommunene kan bruke plan som verktøy for en strategisk tilnærming. Det må utvikles verktøy og kommunene må få tilgang til kompetansetiltak som gjør kommunene i stand til å ivareta oppgavene, også økonomisk. Kompetansetiltak kan være ulike typer verktøy som kurs, samlinger og eksempelsamlinger. Det må også stimuleres økonomisk til samhandling med næringslivet, og på tvers av kommune- og fylkesgrenser.

Besøksforvaltning knyttet til natur- og kulturressurser

Med besøksforvaltning menes: *Det å legge til rette for, og styre den besøksrettede bruken av et område slik at området ivaretas. Samtidig skal opplevelsen for de besøkende bli best mulig og den lokale verdiskapingen størst mulig.* Det er positivt at utvalget ønsker å sette besøksforvaltning på dagsorden. Reiselivet i regionen har store sesongvariasjoner, og en styring av besøk vil være nødvendig på kort og langs sikt. Et overordna strategisk blikk på besøksforvaltning vil derfor være nødvendig. Det bør legges til rette for og stilles virkemidler til disposisjon for interkommunalt samarbeid innen besøksforvaltning, i tillegg til å bidra til at den enkelte kommune tar ansvar for koordinering lokalt. Turistene ser ikke kommune- eller fylkesgrenser.

Innovasjon Norges merkeordning «Bærekraftig reisemål» må videreutvikles og legges til grunn for god reisemålsledelse og besøksforvaltning.

Det må utarbeides en tålegrenseanalyse for reisemålet som omfatter infrastruktur, volum/mengde, miljø, sosial/lokalbefolkning, som ikke bare innbefatter cruise, men den totale reiselivsaktiviteten på reisemålet. Dette må igjen danne grunnlaget for de kommunale strategiene.

Finansiering og forvaltning av fellesgoder

Nordmøre IPR er enige i at besøksbidrag kan være en god løsning, men er enige med Visit Nordvest sin uttalelse om at den foreslåtte inntektsmodellen med innkreving på transportleddet inn til eller ut av landet ikke er godt nok utredet.

Det er avgjørende viktig for å få en god og bred forankring at modellen for finansiering og forvaltning av fellesgoder blir godt utredet i samarbeid med kommunene og reiselivsnæringen. Utredningen foreslår at besøksbidragene fordeles mellom fylkeskommunene som skal behandle søknader om støtte til fellestiltak. Nordmøre IPR er opptatt av at forvaltningsmodellen blir ubyråkratisk og tilgjengelig også for de mindre kommunene som har mindre ressurser til søknadsarbeid.

Retningslinjene for tildeling av midler må oppleves å være rettferdig, og kommunene er bekymret for at det vil bli opprettet et byråkrati for å fordele i rammene basert på søknader. Kommunene har allerede god erfaring ved besøksforvaltning i verneområder. Kommunene ber om at det i det kommende utredningsarbeidet inkluderes en alternativ modell med fordeling direkte til kommunene.

Nordmøre IPR er positiv til innføring av finansiering av fellesgoder, men det stilles spørsmål til kunnskapsgrunnlaget for hvorfor det kun er utenlandske besøkende som skal betale. Norske besøkende er også store brukere av reisemålene, og utredningen bør også inneholde alternative finansieringsmuligheter som omfatter både norske og utenlandske besøkende.

Transport og tilgjengelighet

Det politiske rådet er enig i at god infrastruktur henger nøye sammen stedets attraktivitet som destinasjon for turister. Oppgradering av riks- og fylkesveier, båtruter og tilgang til kollektivtransport er i denne sammenhengen viktig.

Tilgang til kollektivtransport hele uka er vesentlig. I dag har vi en situasjon med helgeruter som gjør at kollektivtransport ikke er et alternativ i helgene pga redusert tilbud. Ferje Hitra – Aure er et konkret eksempel på reiserute som vil øke tilgjengelighet for i deler av regionen. Regionrådene understreker også viktigheten av felles billettsystem på tvers av fylkesgrensene for å gjøre kollektivtransporten mer tilgjengelig generelt, men spesielt med tanke på reiselivsnæringa.

Regulering av cruisetrafikk

Det er særlig to effekter av cruisetrafikk som er særlig utfordrende:

Transportformen medfører store klimautslipp. For å redusere klimautslippene kreves det nasjonale grep. Mange personer går i land på et reisemål samtidig. Det høye besøkstrykket må håndteres lokalt på reisemålet. Regulering av cruisetrafikk er viktig for flere kommuner i regionen. Det må arbeides for å møte cruisetrafikken på en bærekraftig måte.

Med vennlig hilsen

Kjell Neergaard
Leder
(sign.)